

चीनी सैन्याची कुंडली, लढण्याची क्षमता

अनेक वर्तमानपत्रांतून चिनी लष्कराच्या ताकदीविषयी लिहिले जाते. जगातील सर्वात ताकदवान दुसऱ्या क्रमांकाचे सैन्य असल्याचे म्हटले जाते, त्यांची शस्त्रास्त्रे अत्याधुनिक आहे. मात्र साधनांच्या मदतीने प्रत्यक्ष लढाई लढतात ते सैनिक. उत्तम अधुनिक शस्त्रास्त्रे सैन्याची क्षमता वाढवतात. परंतू या क्षमतेचा वापर करायचा की नाही किंवा कसा करायचा यासाठी आवश्यक असते ती इच्छा शक्ती. चिनी सैन्याकडे याची कमतरता आहे.

हा लेख मी माझ्या आणि इतर सैनिक मित्रांच्या गेल्या पंधरा ते वीस वर्षांच्या भारत चीन सीमेवरील कामाच्या अनुभवातून लिहिला आहे. त्यांनी चिनी सैन्याला गेल्या वीस वर्षात वेगवेगळ्या परिस्थितीत, वेगवेगळ्या युद्धभूमीवर, वेगवेगळ्या सीमेवर, वेग वेगळ्या कालखंडात पाहिले आहे.

चीनी सैन्याची लढण्याची क्षमता

त्यामधून एक संदेश अगदी स्पष्टपणे मिळतो की चीनी सैन्याची लढण्याची क्षमता जितकी दाखवली जाते त्यापेक्षा खूपच कमी आहे.

काही वर्षांपूर्वी नथुला खिंडीपाशी भारतीय आणि चिनी सैन्य एकमेकांपासून खूपच जवळ तैनात होते. तिथे आलेला एक अनुभव. एका दिवशी तिथे चीन सैन्य मोठ्या आवाजात आनंदोत्सव साजरा करत होते. दुसऱ्या दिवशी त्यांना विचारणा झाली तेव्हा त्यांनी सांगितले की तिथे असलेली कंपनी आता परत जात आहे आणि त्यांचे चिनी सैन्यातील काम संपले आहेत. ते आता सैन्य सोडून आपल्या आवडीचे काम सुरु करतील. चिनी सैन्य भारतीय सीमेवर येणे याला शिक्षा समजतात. असे सैनिक कसे लढतील, देशाकरता आपले प्राण देतील का?.

एलएसीवर चिनी आणि भारतीय सैन्य अनेक वेळा आमनेसामने आली आहेत. अनेकवेळा त्याचे रूपांतर धक्काबुक्कीत झाले आहे. परंतू ज्या वेळेला आपल्या सैनिकांना त्यांना आक्रमकता दाखवली तेव्हा ते घाबरून लगेच परत जायचे.

युद्धाभ्यासाकरिता सर्वोत्कृष्ट वेचून आणलेले सैनिक

भारतीय सैन्य आणि चिनी सैन्य यांनी एकमेकांबरोबर अनेक वेळा युद्ध अभ्यास केला आहे. एक अभ्यास पुण्यातील औध परिसरातही झाला होता. त्यावेळी लक्षात आली की युद्धाभ्यासाकरिता त्यांनी आणलेली कंपनी हे सैन्यातून सर्वोत्कृष्ट वेचून आणलेले सैनिक होते. त्यांच्या विरुद्ध भारतीय सैन्याच्या मराठा बटालियनची एक कंपनी त्यांच्याबरोबर वेगवेगळ्या स्पर्धांमध्ये भाग घेण्यासाठी होती. तरीही यामध्ये पन्नास टक्के स्पर्धा आपण जिंकल्या . आपली कंपनी ही त्याच बटालियनची एक कंपनी होती. मात्र चिनी सैन्याने त्यांच्याबरोबर युद्धाभ्यासाकरिता आणलेले सैनिक पूर्ण सैन्यातून शोधून आणले होते.

2014 मध्ये चीनच्या पीपल्स लिबरेशन आर्मीचे काही अधिकारी मुंबईत भेटीला आले होते. दुसऱ्या दिवशी ते परत जाणार होते. परंतू फ्लाइट ची वेळ झाली तरीही चिनी जनरल झोपलेले होते. त्यांच्या कनिष्ठ अधिकार्यांना सांगण्यात आले की त्यांना लवकर जागे करा अन्यथा विमान निघून जाईल. परंतू त्यांच्या कनिष्ठ अधिकार्यांनी सांगितले की तशी शक्यता नाही. ज्या विमानाने ते जाणार ती चिनी इंटरनॅशनल फ्लाइट आहे आणि चिनी सैनिकी अधिकार्यांना सोडून ती फ्लाइट कधीही जाण्याची हिंमत दाखवणार नाही. म्हणजे वरिष्ठ लष्करी अधिकारी झोपले आहेत म्हणून संपूर्ण विमान काही तासांसाठी उशिरा सोडण्यात आली. याला शांततेचा काळातिल रोग असे म्हटले जाते.चिनी सैन्य स्वतःला इतर चिनी नागरिकांपेक्षा उच्च दर्जाचे समजते. हीच सवय पाकिस्तानी सैन्यालाही झालेली आहे.सत्तेची चटक लागलेले सैन्य लढु शकत नाही.

सुदान मधे लढण्याची हिंमत नव्हती

2017 सालामध्येही अशाच प्रकारचा अनुभव आला होता. अफ्रिकेच्या सुदान देशात भारतीय आणि चीन दोन्ही देशांचे सैन्य संयुक्त राष्ट्रांच्या शांतता मोहिमेमध्ये तैनात होते. त्या वेळी सुदान मधील बंडखोरांनी तिथल्या संयुक्त राष्ट्र संघाच्या कर्मचार्यांवर हल्ला केला,महिला कर्मचार्यांशी गैव्यहार केला,मात्र तिथे असलेले चिनी सैन्य लढण्याकरिता/ कर्मचार्यांचे रक्षण करण्याकरता पुढे आले नाहीत. कारण लढण्याची त्यांची हिंमत नव्हती. जेव्हा त्यांच्याविरोधात तक्रार करण्यात आली तेव्हा चीनने उलट बॉब मारली की तुम्ही आमचे रक्षण करायला हवे होते.

सुदानी बंडखोरांनी चिनी सैनिकांनी हल्ला केला, त्यात दोन चिनी सैनिक मारले गेले. त्यानंतर चिनी सैन्यामध्ये आणि सरकारमध्ये हाहाकार माजला त्यानंतर चीनने संयुक्त राष्ट्रांच्या शांतता सैन्यात पाठवणे खूप कमी केले.

नेमका हाच अनुभव गलवान मध्ये आला जिथे भारतीय सैन्याने त्यांच्यावर प्रतिहल्ला करत त्यांना फार मोठ्या संख्येने जखमी केले किंवा मारले. त्यानंतर आपले किती सैन्य ठार झाले ते स्पष्ट सांगण्याची चीन सरकारची हिंमतही झाली नाही. चीनी सरकार, सैनिक आणि नागरिकांची मनोधारणा आहे की चीन एवढा ताकदवान आहे की कोणताही देश आणि कोणत्याही देशाचे सैन्य त्यांच्यावर हल्ला करू शकणार नाही. केवळ अधुनिक शस्त्रास्त्रे, त्यांचे फोटो, व्हिडिओ दाखवून प्रतिस्पर्धी देशाला घाबरवायचे, त्यांच्यावर मानसिक आघात करायचा यामुळे ते न लढताच मागे जातील. पण भारतीय सैन्याच्या बाबतित त्यांची लढण्याची पध्दत चुकली.

चीनी सैन्याची कुंडली

1978 नंतर चीन व्हिएतनामशी युद्ध हरल्यानंतर आपल्या आर्थिक ताकदीचा आणि मानसिक युद्धाचा सैन्याच्या फोटोंचा आणि व्हिडिओचा वापर करून चीन ने जगाला घाबरवण्याचा प्रयत्न केला आहे. परंतू भारताच्या बरोबर त्यांचे हे डावपेच उपयोगात आले नाही.

चिनी सैन्याची सध्या कोणतीही लढाई न लढल्याने शांतता काळात अधोगती झाली आहे. त्यांच्या नेतृत्वाला लढण्याचा अनुभव नाही. त्यांची शिस्त खराब आहे. सैनिकांची जमिनीवर लढण्याची क्षमता अतिशय कमी आहे. ज्या ज्या वेळेला सिमेवर त्यांच्यावर कठीण परिस्थिती येते त्या वेळेला ते लगेच माघार घेतात. कठीण परिस्थिती निर्माण झाल्यास निर्णय घेण्याची त्यांच्या युव नेतृत्वात नाही. ते नेहमीच मागून येणार्या हुकुमाची वाट पाहात असतात.

ज्या वेळेला 27-28 ऑगस्टला भारतीय सैन्याने कैलास पर्वतावर आपले सैन्य तैनात केले त्यावेळी पीएलए ला सांगण्यात आले की प्रतिहल्ला करून भारतीय सैन्याला मागे ढकला, परंतू हे करण्याची त्यांची हिंमत नव्हती. त्यांनी हल्ला करण्यास नकार सरळ दिला. चीनी नेतृत्वाला त्यांच्या सैन्याची ही कमजोरी नक्की

माहित आहे. म्हणून आता चिन अल्पसंख्यांकाना सैन्यामध्ये भरती करण्याचा प्रयत्न करते आहे. उदाहरणार्थ- मंगोल्स जे डोंगराळ भागात राहातात आणि जे अतिशय टणक असतात त्यांना सैन्यात आणण्याचा प्रयत्न होत आहे. मात्र मंगोल्स म्हणतात जर भारत चीन सीमेवर जायला हन चिनी तयार नसतील तर आम्ही का जावे?.

सैनिकांचे मनोबल कमी

लडाखच्या भागात हिवाळा सुरु झाल्याने चिनी सैनिक आजारी पडण्याचे प्रमाण वाढले आहे. त्यामुळे सैनिकांची लवकर बदली करण्याच्या प्रयत्नात चीन आहे. भारतीय सैनिक अति उंच भागात लेह आणि कारगील मध्ये 2 वर्षे राहतात. परंतू चिनी आपल्या सैन्याची तिथून काही महिन्यातच बदली करण्याच्या प्रयत्नात आहे. म्हणून सैनिकांचे मनोबल कमी आहे आणि त्यांची लढण्याची क्षमता खूपच कमी आहे.

डेपसांग, प्लेन, फिंगर किंवा चुशुल किंवा स्पंगुल या सर्वच ठिकाणची उंची ही १५-16 हजार फुटांवरून अधिक आहे. अशा ठिकाणी चिनी सैनिक लढू शकतील का?. चिनी सैन्याने आपल्या सैनिकांना एवढ्या जास्त सोयी करून दिलेल्या आहेत की त्यांचे पूर्ण लक्ष आपल्याला सोयी काय मिळतात यांच्याकडे लागलेले असते. म्हणजेच चिनी सैन्य मानसिक दृष्ट्या लढण्यासाठी तयार नाही.

ग्लोबल टाईम्स आणि चिनी नेतृत्व दादागिरी करते. परंतू प्रत्यक्ष लढाईच्या मैदानात मात्र चिनी सैन्य आक्रमक कारवाइ करण्याच्या परिस्थितीत नाही .या सर्वांचा अर्थ थोडक्यात असा आहे की जरी चीनकडे सर्वाधिक चांगली शस्त्रे आहेत, रस्ते सीमेपर्यंत येऊन पोचले आहे, 5जी नेटवर्क सीमेपर्यंत पोचले आहे. त्यांच्याकडे प्रचंड मोठी वाहने आहेत. परंतू ही सर्व साधने उपलब्ध असली तरी सैनिकांचे काय? म्हणून येणार्या काळात , पुन्हा मानसिक दबाव टाकण्याचा प्रयत्न होईल. परंतू स्वतःहून लष्करी हल्ला करण्याची चिनी सैन्याची क्षमता संशयास्पद आहे. चीनने चुकून हल्ला करण्याचा निर्णय घेतला तरी त्यांची धुलाई होईल.

